

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs Commissie Wetsvoorstellen

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Ingediend op <https://www.internetconsultatie.nl/wetbedragineens>

6 december 2019

Betreft: Reactie van de Commissie Wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs op de internetconsultatie Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Geachte dames en heren,

Het kabinet heeft het wetsvoorstel Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen (hierna: het Wetsvoorstel) op 19 november jl. gepubliceerd voor internetconsultatie. Gezien het maatschappelijk belang van het Wetsvoorstel, maakt de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: de Orde) hierbij van de gelegenheid gebruik om op de internetconsultatie te reageren.

Algemeen

Volgens de Memorie van Toelichting bij het Wetsvoorstel (hierna: de Memorie van Toelichting) wordt mede beoogd, dat mensen gezond en werkend hun pensioen halen. Dit wordt in het Wetsvoorstel vormgegeven door twee maatregelen die het mogelijk maken dat werknemers eerder kunnen stoppen met werken, zijnde de uitbreiding van het fiscaal gefaciliteerd verlofsparen en de vrijstelling van de RVU-heffing. De Orde constateert dat deze maatregelen samen bezien, veel weg hebben van de VUT-regelingen die in principe tot en met 2005 fiscaal gefaciliteerd waren. Graag verneemt de Orde waarom het kabinet voor een uitbreiding van het fiscaal gefaciliteerd verlofsparen en een vrijstelling van de RVU-heffing met elk hun eigen voorwaarden en bijkomende complexiteit heeft gekozen, in plaats van het opnieuw fiscaal faciliteren van VUT-regelingen (met een beperkte duur en/of hoogte).

Bedrag ineens

Via het Wetsvoorstel wordt het mogelijk worden dat (gewezen) deelnemers tot 10 procent van hun opgebouwde (ouderdoms)pensioen ineens kunnen opnemen op de pensioeningangsdatum. Het

De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB reageert gevraagd en ongevraagd op fiscaal relevante (wets)voorstellen (en het voortraject daarvan) vanuit de expertise van haar leden. Belangrijke toetsstenen zijn rechtszekerheid (waaronder terugwerkende kracht), verenigbaarheid met het recht, uitvoerbaarheid, effectiviteit en efficiency, regeldruk en gevolgen voor het investeringsklimaat. 1

kabinet geeft in de Memorie van Toelichting bij het Wetsvoorstel (hierna: de Memorie van Toelichting) aan dat het doel van deze maatregel onder andere is, dat burgers meer keuzevrijheid krijgen ten aanzien van hun pensioen. Het kabinet lijkt hiermee een draai van 180 graden te maken ten opzichte van haar visie op afkoop van pensioen ten tijde van de parlementaire behandeling van de Wet waardeoverdracht klein pensioen. Door deze wet is het sinds 1 januari 2019 in feite niet langer mogelijk dat (kleine) pensioenen worden afgekocht en deze maatregel was volgens het kabinet mede bedoeld om te voorkomen dat pensioengelden niet voor de oude dag worden aangewend.¹ Graag verneemt de Orde de overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan bovengenoemde wijziging van het standpunt van het kabinet omtrent afkoop van pensioen.

In het Wetsvoorstel wordt aan het ineens opnemen van pensioen onder andere de voorwaarde verbonden dat er geen stapeling met een hoog-laagconstructie mag zijn. Het motief voor deze voorwaarde is het voorkomen dat een te groot gedeelte van het opgebouwde pensioen naar voren wordt gehaald. Hoewel de Orde begrip heeft voor deze motivering, constateert de Orde dat deze voorwaarde de effectiviteit van het ineens opnemen van pensioen, substantieel beperkt. Dit licht de Orde toe met een sterk vereenvoudigd voorbeeld. Een deelnemer heeft vanaf 68 jaar recht op een levenslange uitkering van 10.000 euro per jaar, wat een waarde van circa 200.000 euro impliceert. Kiest de deelnemer voor een opname van 10 procent ineens oftewel circa 20.000 euro, dan volgt een levenslange uitkering circa 9.000 euro per jaar. In de eerste vijf jaar ontvangt de deelnemer dan 65.000 euro (zijnde € 20.000 + 5 x € 9.000). In plaats van een levenslange uitkering van 10.000 euro per jaar, kan de deelnemer via een hoog-laag constructie kiezen voor een uitkering van 12.000 euro voor 5 jaar, gevolgd door een levenslange uitkering van 9.000 euro. In de eerste vijf jaar ontvangt de deelnemer dan 60.000 euro (zijnde 5 x € 12.000). Vanwege de progressieve belastingtarieven in de inkomsten- en loonbelasting, zal het voor de deelnemer over een periode van vijf jaar dus nauwelijks verschil uitmaken of hij of zij opteert voor een opname ineens, of voor een hoog-laag constructie. De Orde verneemt graag of het kabinet bereid is om een stapeling van een opname ineens met een hoog-laag constructie alsnog toe te staan.

In het Wetsvoorstel wordt aan het ineens opnemen van pensioen tevens de voorwaarde verbonden dat het resterende pensioen ten minste in een levenslange uitkering van het in artikel 66 van de Pensioenwet opgenomen bedrag van 484 euro bruto per jaar voorziet. De Orde leest het Wetsvoorstel zo, dat de pensioenuitvoerder dient te toetsen of het bij die uitvoerder opgebouwde pensioen aan deze voorwaarde voldoet. Hoewel de Orde begrip heeft voor het feit dat het Wetsvoorstel pensioenuitvoerders niet dwingt om de hoogte van elders opgebouwd pensioen te toetsen, constateert de Orde dat de dekkinggraad van een substantieel deel van de pensioenfondsen in Nederland dusdanig laag is, dat een waardeoverdracht niet mogelijk is op grond van artikel 72 van de Pensioenwet. Hierdoor kan zich de situatie voordoen dat, buiten de

¹ Kamerstukken II 2016-2017, 34 765, nr.3, MvT, onderdeel I.

schuld van de deelnemer om, het totaal van de te ontvangen pensioenuitkeringen het bedrag van 484 euro per jaar ruimschoots overschrijdt, maar er toch geen recht op een opname ineens is.

Via het Wetsvoorstel wordt het mede mogelijk gemaakt dat tot 10 procent van de waarde van derde pijlerproducten ineens kan worden opgenomen, zonder dat dit tot revisierente leidt. In dat geval geldt onder andere als voorwaarde dat het resterende kapitaal na opname ineens, ten minste gelijk is aan het in artikel 3.133 van de Wet op de inkomstenbelasting 2001 genoemde bedrag van 4.404 euro. Dit terwijl voor opname van pensioen ineens, de voorwaarde wordt gesteld dat de resterende uitkering ten minste 484 euro per jaar moet bedragen. Het behoeft geen nadere toelichting dat een levenslange uitkering van 484 euro per jaar, een substantieel hogere waarde heeft dan 4.404 euro. Dit onderscheid tussen pensioen en derde pijler producten sluit naar de mening van de Orde niet aan bij het in de Kamerbrief over het Pensioenakkoord genoemde voornemen, om tot een arbeidsvormneutraal pensioen kader te komen.²

Het Wetsvoorstel impliceert naar de mening van de Orde dat het deel van het pensioen dat ineens wordt opgenomen meetelt voor de inkomensstoets van de inkomensafhankelijke toeslagen. Dit heeft tot gevolg dat het ineens opnemen van een deel van het pensioen, voor veel (gewezen) deelnemers nauwelijks tot een stijging het netto-inkomen zal leiden in het jaar van het opnemen van het pensioen ineens. Dit geldt met name voor deelnemers met een arbeidsinkomen dat ongeveer gelijk is aan het minimumloon. Graag verneemt de Orde of het kabinet bereid is om het Wetsvoorstel dusdanig aan te passen, dat het pensioen dat ineens wordt opgenomen, niet meetelt voor de inkomensstoets van de inkomensafhankelijke toeslagen.

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat een opname ineens tegen de reguliere tarieven van de inkomsten- en loonbelasting in de heffing wordt betrokken. De effecten hiervan zijn relatief groot bij deelnemers met anderhalf tot tweemaal een modaal arbeidsinkomen. Een opname ineens zal bij deze deelnemers per saldo tegen het toptarief 49,5 procent (2020) worden belast, terwijl het bij deze deelnemers aannemelijk is dat een toptarief van 19,45 procent (2020) van toepassing is over de levenslange pensioenuitkering. Opname ineens is dus vanuit fiscale optiek niet aantrekkelijk voor bovengenoemde inkomensklasse. Graag verneemt de Orde of het kabinet bereid is om het Wetsvoorstel dusdanig te wijzigen dat dat pensioenuitvoerder in de informatieverstrekking over de opname ineens, de deelnemer over de fiscale gevolgen van die opname moet informeren.

Het Wetsvoorstel voorziet mede in het onder nadere voorwaarden deels ineens opnemen van het pensioen in eigen beheer zoals bedoeld in artikel 38n van de Wet op de loonbelasting 1964. De Orde verneemt graag welke nadere voorwaarden het kabinet voor ogen heeft. Tevens verneemt de

² Kamerstukken II 2018-2019, 32 043, nr. P., Kamerbrief Principeakkoord vernieuwing pensioenstelsel, par. 2.4.

Orde graag waarom het kabinet het deels ineens opnemen niet mogelijk lijkt te maken voor de oudedagsverplichting van artikel 38p van de Wet op de loonbelasting 1964.

Een opname ineens kwalificeert volgens de Orde als een afkoop van pensioen zoals bedoeld in de door Nederland gesloten bilaterale verdragen ter voorkoming van dubbele belasting (hierna belastingverdragen). Bijna alle belastingverdragen voorzien in een bronstaatheffing voor afkoop van pensioen, terwijl veel belastingverdragen in beginsel alleen een woonstaatheffing voor jaarlijkse pensioenuitkeringen kennen. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor de belastingverdragen met België en het Verenigd Koninkrijk, twee landen waar veel Nederlanders naar toe emigreren. De Orde constateert dat bij inwerkingtreding van het Wetsvoorstel, een deel van het heffingsrecht over pensioen aan in het buitenland woonachtige (gewezen) deelnemers, naar Nederland wordt gehaald.

In het Besluit van 20 december 2018 zijn voorwaarden opgenomen waar buitenlandse pensioenlichamen aan moeten voldoen om te worden vrijgesteld van (Nederlandse) vennootschapsbelasting en dividendbelasting.³ Een van de voorwaarden is dat de door het buitenlandse pensioenlichaam uitgevoerde pensioenregeling, een afkoopverbod kent behoudens afkoop van kleine pensioenen. Naar de mening van de Orde is er mogelijk sprake van strijdigheid met het vrije verkeer van kapitaal zoals bedoeld in artikel 63 VwEU, indien deze voorwaarde niet wordt aangepast conform de in het Wetsvoorstel opgenomen maatregel omtrent opname van een bedrag ineens. De Orde verneemt graag of het kabinet bereid is om bovengenoemde voorwaarde overeenkomstig aanpassen.

RVU

Via het Wetsvoorstel wordt een gedeeltelijke vrijstelling van de RVU-heffing van artikel 32ba van de Wet op de loonbelasting 1964 geïntroduceerd. De Orde constateert dat in de Memorie van Toelichting niet wordt ingegaan op de situatie dat een vertrekvergoeding niet als RVU kwalificeert. Dit terwijl in het arrest van de Hoge Raad van 22 juni 2018⁴ is bevestigd dat een vertrekvergoeding in veel gevallen niet als een RVU kwalificeert. Dat en in welke gevallen een vertrekvergoeding niet als een RVU kwalificeert, blijkt eveneens uit recent door de Belastingdienst gepubliceerd beleid.⁵ Graag verneemt de Orde de bevestiging dat met het Wetsvoorstel geen wijziging is beoogd van de wijze waarop de Belastingdienst beoordeelt of een vertrekvergoeding als RVU kwalificeert.

³ Besluit van de staatssecretaris van financiën van 20 december 2018, nr. 2018-24770, par 3.

⁴ ECLI:NL:HR:2018:958.

⁵ Belastingdienst, Handreiking voor de interpretatie van het begrip “Regeling voor vervroegde uittreding” als bedoeld in artikel 32ba van de Wet op de loonbelasting 1964, versie 28 december 2018.

Volgens de eerste twee rekenvoorbeelden uit de Memorie van toelichting, is een eenmalige vertrekvergoeding die als RVU kwalificeert, geheel vrijgesteld van de RVU-heffing, indien en voor zover die eenmalige vergoeding ten hoogste 63.600 euro bedraagt. Graag verneemt de Orde of dit de bedoeling van het kabinet is. Dit valt namelijk niet direct af te leiden uit de Kamerbrief over het Pensioenakkoord.⁶

In de Memorie van Toelichting is opgenomen dat via lagere regelgeving wordt gerealiseerd, dat de RVU die is vrijgesteld van RVU-heffing, kan worden aangewend voor de aankoop van een tijdelijke oudedagsvoorziening die door een fonds of verzekeraar wordt uitgevoerd. De Orde leidt hieruit af dat het kabinet een faciliteit wil introduceren die sterk lijkt op de stamrechtvrijstelling die in 2014 is afgeschaft, hetzij dat de stamrechtvrijstelling als doel had het voorkomen van belasting ten laste van de werknemer. Graag verneemt de Orde op welke wijze de door het kabinet beoogde faciliteit een aanvulling is op bestaande mogelijkheden tot aanwending van een vertrekvergoeding voor de aankoop van een pensioen of derde pijler product. Bij deze bestaande mogelijkheden kan een deelnemer namelijk veelal opteren voor een additionele storting in combinatie met een vervroeging van de pensioeningangsdatum. Tevens verneemt de Orde graag welk type financiële instelling volgens kabinet bereid is om een dergelijke faciliteit uit te voeren.

Verlofsparen

In het Wetsvoorstel is opgenomen dat de mogelijkheid tot fiscaal gefaciliteerd verlofsparen zoals bedoeld in artikel 11 van de Wet op de loonbelasting 1964, wordt verruimd tot 100 weken. Inherent aan het mogelijk maken dat werknemers tot 100 weken verlofsparen, is dat werkgevers tot 100 weken verlof moeten uitbetalen. De werkgever moet echter wel voldoende liquide middelen hebben om tot een dergelijke uitbetaling over te gaan. Zeker in het geval van werkgevers met relatief veel werknemers, zal dit niet eenvoudig zijn. Zijn er onvoldoende liquide middelen aanwezig, dan kunnen de door werknemers opgebouwde vakantiedagen niet worden uitbetaald. Het Wetsvoorstel voorziet niet in maatregelen die werknemers ten tijde van het verlofsparen beschermen tegen insolventie van hun werkgever.

Nederlandse werkgevers stellen hun jaarrekening in bijna alle gevallen op conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving of de International Financial Reporting Standards. Op grond van beide sets accountancy standaarden is het naar de Orde begrijpt aannemelijk, dat een werkgever die een regeling introduceert voor tot 100 weken verlofsparen en deze regeling zelf uitvoert, hiervoor een voorziening op de balans moet opnemen.

⁶ Kamerstukken II 2018-2019, 32 043, nr. P., Kamerbrief Principeakkoord vernieuwing pensioenstelsel, par. 3.1.

Bescherming van werknemers tegen insolventie van de werkgever en het voorkomen van een daling van het eigen vermogen van werkgevers kan volgens de Orde worden gerealiseerd, indien de regeling voor verlofsparen elders wordt ondergebracht. Naar de mening van de Orde kunnen pensioenuitvoerders een regeling voor verlofsparen uitvoeren, indien het verlofsparen kwalificeert als pensioen in de zin van de Pensioenwet, of indien dit niet wordt belemmerd door het verbod op nevenactiviteiten van artikel 116 van de Pensioenwet. Graag verneemt de Orde of het kabinet bereid is om het Wetsvoorstel op dit punt aan te passen.

In de Memorie van Toelichting wordt niet ingegaan op de eventuele samenloop van het verlofsparen en de mogelijkheid dat sprake is van een RVU. Dit zou zich voor kunnen doen indien de mate waarin verlof kan worden gespaard leeftijdsgebonden is, of reeds gebruik wordt gemaakt van een seniorenregeling zoals is bedoeld in artikel 8.7 van het Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011. Graag verneemt de Orde in welke gevallen een verlofspaarregeling (waarschijnlijk) volgens het kabinet als een RVU kwalificeert.

Tot slot

Uiteraard is de Orde graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten. De Orde heeft geen bezwaar tegen publicatie van deze reactie.

Hoogachtend,
de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs,

drs. R.A. van der Jagt
voorzitter Commissie Wetsvoorstellen